

Rekenregels en rekenvoorbeelden IKB

Voor iedereen die te maken heeft met salarisadministratie

Januari 2021

In dit document staat allerlei informatie over het toepassen van het IKB, bedoeld voor iedereen die te maken heeft met salarisverwerking. Eerst leggen we uit hoe het Individueel Keuzebudget precies is opgebouwd. Vervolgens laten we een aantal rekenvoorbeelden zien. Tot slot zetten we op een rijtje welke effecten werknemers kunnen ervaren bij de keuze van hun IKB.

Opbouw Individueel Keuzebudget

Salaris als grondslag

- De grondslag voor de berekening van het Individueel Keuzebudget is steeds het feitelijk verdiende salaris in de betreffende maand.
- Het feitelijk verdiende salaris betreft het werkelijk aan de werknemer uitbetaalde salaris, exclusief vergoedingen en toeslagen.
- De toelichting hieronder bevat de volledige berekening; er wordt niet gewerkt met afgeronde percentages.

Vakantietoeslag

- De berekening van het onderdeel vakantietoeslag is eenduidig: 8% over het salaris.
- Hierbij geldt bij een voltijds dienstverband van 36 uur de minimumvakantietoeslag vanaf 1 juli 2020 minimaal € 174,93. Zie de cao-bepaling artikel 6.9 Cao Sociaal Werk.

Eindejaarsuitkering

- De berekening van het onderdeel eindejaarsuitkering is 8,3% over het salaris plus vakantietoeslag. Dat is omgerekend 8,964% over het salaris (8,3% over 8%).
- In het geval dat een werknemer 5,5% of 3,5% eindejaarsuitkering heeft, omdat deze in 2009 heeft gekozen voor seniorenverlof, bedraagt dit ten opzichte van het salaris: 5,94% of 3,78%. Dat is respectievelijk 5,5% over 8,0% en 3,5% over 8%.
- Ook bij de eindejaarsuitkering geldt bij een voltijds dienstverband een minimumbedrag: vanaf 1 juli 2020 € 104,38 per maand. Zie artikel 6.10 Cao Sociaal Werk.
- Dit minimumbedrag komt bij een eindejaarsuitkering van 8,3% niet voor, maar wel bij die van 5,5% of 3,5%. Bij 5,5% eindejaarsuitkering is dat tot en met mei 2016 een salaris van € 1.575,34 of minder en vanaf juni 2016 € 1.589,65 of minder. Zie artikel 6.10 Cao Sociaal Werk.

Verhoging 0,1%

- Deze 0,1% is per 1 januari 2016 toegevoegd vanwege de vrijval van middelen.
- De berekening van de 0,1% is over het salaris plus vakantietoeslag. Dat is 0,108% over het salaris, namelijk 0,1% over 8%. Zie artikel 6.10 van de Cao Sociaal Werk.

Bovenwettelijk verlof

- De waarde van het bovenwettelijk verlof wordt toegevoegd aan het IKB. Op jaarbasis is dat 26 uur bij een voltijds dienstverband.

- Het gaat per maand bij voltijd om 1/12de deel van 26 uur. Dat is 2 1/6de uur per maand. Bij deeltijd wordt dit aantal uren pro rato berekend.
- Voor de berekening van de waarde hiervan is het uursalaris de basis. Dat is 1/156^e deel van het voltijds salaris behorend bij het feitelijk verdiende salaris.
- Dat uursalaris wordt vermeerderd met de vakantietoeslag en de eindejaarsuitkering. Dat is $1,08 * 1,083$ is 1,16964 maal een uursalaris. Een uur voormalig bovenwettelijk verlof heeft dus een geldwaarde van 1,16964 uursalarissen.
- Het aantal uren per maand maal het uursalaris vermeerderd met vakantietoeslag en eindejaarsuitkering bepaalt de waarde hiervan per maand in het IKB.
- Ofwel per maand is dit: $26/12 * 1/156 * 1,08 * 1,083$ is daarmee 1,6245% over het salaris.
- Bij de aankoop van uren uit het IKB geldt dus ook weer deze waarde: een uur is dan een uursalaris maal de vakantietoeslag en eindejaarsuitkering: uursalaris X 1,08 X 1,083% is 1,16964 uursalarissen.

Tegemoetkoming ziektekostenverzekering

- Dit bedraagt voor elke werknemer ongeacht omvang dienstverband € 10,00 bruto per maand.
- Dit bedrag wordt toegevoegd aan het IKB.
- Als de werkgever dit bedrag onderdeel laat zijn van het zgn. forfait in de werkkostenregeling dan blijft het € 10,00 bij aanwending; anders gaan hier eerst de loonheffingen af.
- Het bedrag kan worden omgerekend naar een percentage ten opzichte van het maandsalaris.
- Dat percentage hangt af van de hoogte van het feitelijk verdiende salaris en of deze tegemoetkoming onderdeel is van het forfait in de werkkostenregeling. Het percentage kan verschillen van ongeveer 0,11% (bij de hoogste voltijdssalarissen) tot ongeveer 1,67% bij kleinere deeltijdbanen in de laagste salarisschalen.

Het totale IKB

Onderdelen	t.o.v. het feitelijk verdiende salaris
Voorheen vakantietoeslag	8 %
Voorheen eindejaarsuitkering van 8,3%	8,964 %
Toevoeging 0,1%	0,108 %
Bovenwettelijk verlof	1,6245 %
Subtotaal	18,6965 %
Tegemoetkoming ziektekostenverzekering	0,11 % tot 1,67 %
Totaal	18,8065 % tot 20,3665 %

De IKB-omvang is 18,6965% plus de toevoeging van € 10,00. Uitzondering van deze omvang geldt voor diegenen die:

- een eindejaarsuitkering van 5,5% of 3,5% hebben want dan is het percentage iets lager en/of

- een eindejaarsuitkering hebben die ligt onder de in de cao vastgestelde bodem, want dan is het percentage weer iets hoger ten opzichte van het aandachtspunt hierboven en/of
- een vakantietoeslag hebben die ligt onder de in de cao vastgestelde bodem, dan is het percentage iets hoger.

Voorbeelden opbouw en omvang Individueel Keuzebudget

Voorbeelden bij een voltijds dienstverband

Hieronder staan drie voorbeelden van de opbouw en omvang van het IKB bij een voltijds dienstverband in een range van maandsalarissen waarbinnen een heel groot deel van de werknemers valt.

Berekening op basis van voormalige onderdelen	Gemiddeld feitelijk verdiend salaris	€ 2.000	€ 3.000	€ 4.000
Berekening vakantietoeslag per maand	8% berekend over het salaris	€ 160	€ 240	€ 320
Berekening eindejaarsuitkering per maand	8,3% over salaris en vakantietoeslag, ofwel 8,964% over salaris	€ 179,28	€ 268,92	€ 358,56
Berekening van de extra 0,1% vanwege vrijval middelen	Berekend over salaris en vakantietoeslag, ofwel 0,108% over het salaris	€ 2,16	€ 3,24	€ 4,32
Berekening van de tegemoetkoming ziektekostenverzekering	Vast bedrag ongeacht omvang dienstverband	€ 10	€ 10	€ 10
Berekening van de waarde van het bovenwettelijk verlof per maand	Waarde van 26/12 ^{de} deel berekend over salaris, vermeerderd met vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	€ 32,49	€ 48,74	€ 64,98
IKB (bruto) per maand	Het totale budget, ofwel de optelsom van de vijf onderdelen	€ 383,93	€ 570,90	€ 757,86
Hoogte IKB t.o.v. salaris	Het IKB per maand gedeeld op het salaris	19,20%	19,03%	18,95%
IKB (bruto) per jaar	12 maal het IKB per maand (uitgaand van gelijkblijvend salaris)	€ 4.607,16	€ 6.850,74	€ 9.094,32

Voorbeelden bij een deeltijd dienstverband

Hieronder staan vier voorbeelden van de opbouw en omvang van het IKB uitgaande van het meest voorkomende voltijdssalaris van € 3.000 bij verschillende veel voorkomende deeltijdfactoren.

Berekening op basis van voormalige onderdelen	Gemiddeld feitelijk verdiend voltijdssalaris	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
	Deeltijdfactor	0,4	0,6	0,7	0,9
Gemiddeld feitelijk verdiend salaris		€ 1.200	€ 1.800	€ 2.100	€ 2.700
Berekening vakantietoelage per maand	8% berekend over het salaris	€ 96	€ 144	€ 168	€ 216
Berekening eindejaarsuitkering per maand	8,3% over salaris en vakantietoelage, ofwel 8,964% over salaris	€107,57	€ 161,35	€ 188,24	€ 242,03
Berekening van de extra 0,1% vanwege vrijval middelen	Berekend over salaris en vakantietoelage, ofwel 0,108% over het salaris	€ 1,30	€ 1,94	€ 2,27	€ 2,92
Berekening van de tegemoetkoming ziektekostenverzekering	Vast bedrag ongeacht omvang dienstverband	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10
Berekening van de waarde van het bovenwettelijk verlof per maand	Waarde van 26/12 ^{de} deel berekend over salaris, vermeerderd met vakantietoelage en eindejaarsuitkering	€ 19,49	€ 29,24	€ 34,11	€ 43,86
IKB (bruto) per maand	Het totale budget, ofwel de optelsom van de 5 onderdelen	€ 234,36	€ 346,54	€ 402,63	€ 514,81
Hoogte IKB t.o.v. salaris	Het IKB per maand gedeeld op het salaris	19,53%	19,25%	19,17%	19,07%

IKB (bruto) per jaar	12 maal het IKB per maand (uitgaand van gelijkblijvend salaris)	€2.812,30	€ 4.158,44	€ 4.831,52	€ 6.177,67
----------------------	---	-----------	------------	------------	------------

De effecten op de keuzes van werknemers

Keuzes kunnen voor de werknemers diverse effecten hebben op de hoogte van het inkomen of van de arbeidsomvang. Het kunnen effecten zijn op:

- Toeslagen: Bij volledige uitbetaling van het IKB, zonder aankoop van verlof is het inkomen hoger dan voorheen, dus nog zonder IKB. Dat kan effect hebben op de hoogte van toeslagen. Bij de Belastingdienst kan je proefberekeningen maken.
- Uitkeringen: Bij aankoop van verlof boven 26 uur (het voormalige bovenwettelijk verlof) is de grondslag van de uitkering lager dan voorheen, dus nog zonder IKB. Daarmee is het zgn. SV-loon lager en dus ook de grondslag voor de uitkering. Ook de spreiding van uitbetaling van het IKB kan effect hebben. Bij het UWV vind je diverse [rekenhulpen](#).
- Pensioenopbouw: Pensioenfonds PFZW beschouwt een grote verlofaankoop als een signaal van minder werken en dus een lagere deeltijdfactor. De grens ligt hierbij op een verlofaankoop van meer dan 10% van de overeengekomen arbeidsduur. Dat gebeurt bij een voltijds dienstverband bij een aankoop van meer dan 187,8 uur van de in de cao vermelde 1878 uur. Volgens PFZW daalt dan de deeltijdfactor en dus de pensioengrondslag en daarmee ook de [pensioenopbouw](#).
- Hypotheek en leningen: Bij uitbetaling van het volledige IKB is het inkomen hoger dan zonder IKB en dan zou er een hogere lening of hypotheek mogelijk lijken. Omgekeerd: met aankoop van meer verlof dan 26 uur (het voormalige bovenwettelijk verlof) is het inkomen lager dan zonder IKB en dat kan of een lagere hypotheek of lening betekenen of lastiger afbetalen. Stimuleer je medewerkers om [dit goed uit te rekenen!](#) Bij loonbeslag zijn de keuzes heel beperkt. De regelgeving rondom schuldsanering maakt het niet mogelijk optimaal van het IKB gebruik te maken. Belangrijk is dan zoveel als mogelijk uit te gaan van aanwending van de afzonderlijke IKB-onderdelen en de informatie over [loonbeslag](#) goed te bestuderen.